

บทที่ 4

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง "การศึกษาอัตมโนทัศน์กับลักษณะความเป็นผู้นำของนักเรียนที่เป็นหัวหน้าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เขตการศึกษา 9" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา เปรียบเทียบและหาความสัมพันธ์ของอัตมโนทัศน์กับลักษณะความเป็นผู้นำของนักเรียนที่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าชั้นเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และทางไปรษณีย์จากประชากรทั้งสิ้น 381 คน ได้รับแบบสอบถามที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคืนทั้งสิ้นจำนวน 378 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 99.21 ซึ่งผู้วิจัยนำผลข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยการหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) การทดสอบไค-สแควร์ (Chi-Square) ค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และค่าสัมประสิทธิ์แห่งการพึ่งพา (Contingency Coefficient) ซึ่งได้ผลการวิจัยและอภิปรายผลดังนี้

4.1 ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัยแบ่งเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แสดงจำนวนของตัวแปรที่นำมาศึกษา

ตอนที่ 2 ค่าสถิติพื้นฐาน การเปรียบเทียบ การวิเคราะห์ความแปรปรวนและจำนวนตัวแปรที่นำมาศึกษาของอัตมโนทัศน์

ตอนที่ 3 ค่าสถิติพื้นฐาน การเปรียบเทียบ การวิเคราะห์ความแปรปรวนและจำนวนของตัวแปรที่นำมาศึกษาของลักษณะความเป็นผู้นำ

ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ของอัตมโนทัศน์กับลักษณะความเป็นผู้นำ

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ดังต่อไปนี้

ตัวแปร

SELF 1	หมายถึง	อัตมโนทัศน์ด้านบทบาทการเป็นหัวหน้าชั้น
SELF 2	หมายถึง	อัตมโนทัศน์ด้านความสัมพันธ์ต่อครอบครัว
SELF 3	หมายถึง	อัตมโนทัศน์ด้านความสัมพันธ์ต่อบุคคลอื่น
STATUS 1	หมายถึง	หัวหน้าชั้นที่ได้รับการคัดเลือกจากเพื่อนร่วมชั้น
STATUS 2	หมายถึง	หัวหน้าชั้นที่ครูอาจารย์แต่งตั้ง
STATUS 3	หมายถึง	หัวหน้าชั้นที่เสนอตัวเอง หรือ ทำหน้าที่โดยไม่มีการแต่งตั้ง

หรือ เลือกตั้ง

คำสถิติ

N	หมายถึง	จำนวนประชากรที่ใช้ศึกษา
$\bar{X}$	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย
S.D.	หมายถึง	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	หมายถึง	ค่าที่ใช้ทดสอบนัยสำคัญของค่าคะแนนเฉลี่ย
F	หมายถึง	ค่าเอฟ ใช้ทดสอบความเป็นนัยสำคัญของค่าเฉลี่ยกรณีกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม
p	หมายถึง	ความน่าจะเป็น
r	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
χ^2	หมายถึง	ค่าไค-สแควร์ ใช้ทดสอบความเป็นอิสระของความถี่

ตอนที่ 1 แสดงจำนวนของตัวแปรที่นำมาศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถแสดงจำนวนตัวแปรที่นำมาศึกษาดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนนักเรียนที่เป็นหัวหน้าชั้น เขตการศึกษา 9 จำแนกตามเพศและที่มาของตำแหน่ง

ที่มาของตำแหน่ง	N	ร้อยละ	ชาย	ร้อยละ	หญิง	ร้อยละ
1. STATUS 1	296	78.30	187	49.47	109	28.84
2. STATUS 2	34	9.00	19	5.03	15	3.96
3. STATUS 3	48	12.70	10	2.65	38	10.05
รวม	378	100.00	216	57.15	162	42.85

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่เป็นหัวหน้าชั้นมีจำนวนทั้งสิ้น 378 คน ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนชาย จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 57.15 รองลงมาเป็นนักเรียนหญิง จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 42.85 จากจำนวนทั้งหมด

นักเรียนส่วนใหญ่ที่เป็นหัวหน้าชั้น ได้รับการคัดเลือกจากเพื่อนร่วมชั้น ร้อยละ 78.30 รองลงมาได้จากการเสนอตัวเองหรือทำหน้าที่โดยไม่มีการแต่งตั้งหรือเลือกตั้ง ร้อยละ 12.70 และจากครูอาจารย์แต่งตั้ง ร้อยละ 9.00 ตามลำดับ

เมื่อจำแนกที่มาของตำแหน่งและเพศ ปรากฏว่า ส่วนใหญ่ได้รับการคัดเลือกจากเพื่อนร่วมชั้น แยกเป็นเพศชายร้อยละ 49.47 เพศหญิง ร้อยละ 28.84 รองลงมาเป็นหัวหน้าชั้นโดยการเสนอตัวเองหรือทำหน้าที่โดยไม่มีการแต่งตั้งหรือเลือกตั้ง เพศหญิง ร้อยละ 10.05 เพศชาย ร้อยละ 2.65 และเป็นหัวหน้าชั้นโดยครู อาจารย์แต่งตั้ง เพศชายร้อยละ 5.03 และเพศหญิง ร้อยละ 3.96

ตอนที่ 2 ค่าสถิติพื้นฐาน การเปรียบเทียบ การวิเคราะห์ความแปรปรวนและจำนวนตัวแปรที่นำมาศึกษาของอัตราโน้ต

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและการเปรียบเทียบระดับอัตราโน้ตของนักเรียนที่เป็นหัวหน้าชั้น จำแนกตามเพศ

อัตราโน้ต	N = 378					
	ชาย	ร้อยละ	หญิง	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ
ระดับสูง	54	14.28	40	10.58	94	24.86
ระดับปานกลาง	118	31.21	89	23.54	207	54.76
ระดับต่ำ	44	11.64	33	8.73	77	20.38
รวม	216	57.14	162	42.85	378	100.00

$$\chi^2 = .605$$

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า เมื่อศึกษาระดับอัตราโน้ตระหว่างหัวหน้าชั้นชายกับหัวหน้าชั้นหญิง ปรากฏว่า หัวหน้าชั้นชายและหัวหน้าชั้นหญิงมีอัตราโน้ตอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 54.76 และหัวหน้าชั้นมีอัตราโน้ตอยู่ในระดับสูงและระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 24.86 และ ร้อยละ 20.38 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความเป็นอิสระด้วยการทดสอบไค-สแควร์ ปรากฏว่า หัวหน้าชั้นชายและหัวหน้าชั้นหญิงมีอัตราโน้ตในในแต่ละระดับไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

ตารางที่ 3 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของอัตมโนทัศน์แต่ละด้านของ
หัวหน้าชั้น

อัตรในทศน	N = 378		นักเรียนชาย N = 216		นักเรียนหญิง N = 162		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. SELF 1	39.98	5.75	40.02	6.02	39.93	5.38	.16
2. SELF 2	36.85	4.96	36.82	4.95	36.89	4.98	.13
3. SELF 3	40.72	6.20	40.50	6.3	41.02	5.99	.82
อัตรในทศนโดยส่วนรวม	117.55	11.69	117.34	12.02	117.84	11.26	.41

$$p < .05 \quad (.05 \quad t_{\infty} = \pm 1.96)$$

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าอัตมโนทัศน์โดยส่วนรวมของนักเรียนที่เป็นหัวหน้าชั้นอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=117.55$, S.D.=11.69)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า นักเรียนที่เป็นหัวหน้าชั้นมีอัตมโนทัศน์ด้านความสัมพันธ์ต่อบุคคลอื่น ($\bar{X}=40.72$, S.D.=6.20) รองลงมา มีอัตมโนทัศน์ด้านการเป็นหัวหน้าชั้น ($\bar{X}=39.98$, S.D.=5.75)

เมื่อเปรียบเทียบอัตมโนทัศน์แต่ละด้านระหว่างหัวหน้าชั้นชายกับหัวหน้าชั้นหญิง ด้วยการทดสอบค่าที ปรากฏว่า หัวหน้าชั้นชายกับหัวหน้าชั้นหญิง มีอัตมโนทัศน์โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและการเปรียบเทียบระดับอัคมโนทัศน์ของนักเรียนที่เป็นหัวหน้าชั้น
จำแนกตามที่มาของตำแหน่ง

ที่มาของตำแหน่ง	อัคมโนทัศน์ (N = 378)					
	ระดับสูง	ร้อยละ	ระดับปานกลาง	ร้อยละ	ระดับต่ำ	ร้อยละ
1. STATUS 1	74	19.57	162	42.85	60	15.87
2. STATUS 2	9	2.38	17	4.50	8	2.11
3. STATUS 3	11	2.90	28	7.40	9	2.38
รวม	94	24.85	207	54.75	77	20.36

$$\chi^2 = .593$$

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า เมื่อศึกษาอัคมโนทัศน์จำแนกตามที่มาของตำแหน่งปรากฏว่า หัวหน้าชั้นส่วนใหญ่มีอัคมโนทัศน์อยู่ในระดับปานกลาง โดยหัวหน้าชั้นที่ได้รับการคัดเลือกจากเพื่อนร่วมชั้นมีอัคมโนทัศน์อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 42.85 และมีอัคมโนทัศน์อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 19.57 จากจำนวนทั้งหมด

ส่วนหัวหน้าชั้นที่ครูอาจารย์แต่งตั้งส่วนใหญ่มีอัคมโนทัศน์อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 4.50

หัวหน้าชั้นที่เสนอตนเอง หรือทำหน้าที่เป็นหัวหน้าชั้น ส่วนใหญ่มีอัคมโนทัศน์อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 7.40

เมื่อทดสอบความเป็นอิสระของระดับอัคมโนทัศน์ จำแนกตามที่มาของตำแหน่งหัวหน้าชั้นด้วยการทดสอบไค-สแควร์ ปรากฏว่าหัวหน้าชั้นที่ได้รับการคัดเลือกจากเพื่อน ครูอาจารย์แต่งตั้ง หรือเสนอตนเองเป็นหัวหน้าชั้น มีอัคมโนทัศน์ในแต่ละระดับไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

ตารางที่ 5 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความแปรปรวนของคะแนน
 อัศวินทัศนแต่ละด้านของหัวหน้าชั้น จำแนกตามที่มาของตำแหน่งหัวหน้าชั้น

อัตราในทัศน	ที่มาของตำแหน่ง						F
	STATUS1		STATUS2		STATUS3		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. SELF 1	40.37	5.85	39.32	5.05	40.10	5.60	.246
2. SELF 2	36.86	4.98	37.15	5.22	36.54	4.67	.154
3. SELF 3	40.63	6.38	40.94	5.98	41.15	5.21	.166
อัตราในทัศนโดยส่วนรวม	117.53	12.00	117.41	11.64	117.71	9.80	.013

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า หัวหน้าชั้นโดยส่วนรวม มีอัศวินทัศนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างกลุ่มตามที่มาของหัวหน้าชั้น ปรากฏว่า หัวหน้าชั้นที่ได้รับการคัดเลือกจากเพื่อน ครูอาจารย์แต่งตั้ง และหัวหน้าชั้นที่เสนอตนเองโดยไม่มีทางเลือกตั้งหรือแต่งตั้งมีอัศวินทัศนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 ค่าสถิติพื้นฐาน การเปรียบเทียบ การวิเคราะห์ความแปรปรวนลักษณะความเป็นผู้นำของตัวแปรที่นำมาศึกษา

ตารางที่ 6 จำนวนและการเปรียบเทียบลักษณะความเป็นผู้นำของหัวหน้าชั้น จำแนกตามเพศ

ลักษณะความเป็นผู้นำ	N = 378			
	หัวหน้าชั้นชาย	ร้อยละ	หัวหน้าชั้นหญิง	ร้อยละ
1. ผู้นำแบบอัตนิยม	11	2.91	12	3.17
2. ผู้นำแบบประชาธิปไตย	203	53.71	148	39.15
3. ผู้นำแบบเสรีนิยม	2	0.53	2	0.53
รวม	216	57.15	162	42.85

$$\chi^2 = .967$$

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่า หัวหน้าชั้นมีลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยสูงสุด โดยหัวหน้าชั้นชาย คิดเป็นร้อยละ 53.71 หัวหน้าชั้นหญิง คิดเป็นร้อยละ 39.15

รองลงมาหัวหน้าชั้นมีลักษณะความเป็นผู้นำแบบอัตนิยม หัวหน้าชั้นชาย คิดเป็นร้อยละ 2.91 และหัวหน้าชั้นหญิง คิดเป็นร้อยละ 3.17

หัวหน้าชั้นมีลักษณะความเป็นผู้นำแบบเสรีนิยมน้อยที่สุด ทั้งหัวหน้าชั้นชายและหัวหน้าชั้นหญิง มีเพียงร้อยละ 0.53

เมื่อทดสอบความเป็นอิสระลักษณะความเป็นผู้นำของหัวหน้าชั้นชายและหัวหน้าชั้นหญิง ด้วยการทดสอบไค-สแควร์ ปรากฏว่า หัวหน้าชั้นชายและหัวหน้าชั้นหญิง มีลักษณะความเป็นผู้นำไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 7 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการเปรียบเทียบลักษณะความเป็นผู้นำของหัวหน้าชั้น

ลักษณะความเป็นผู้นำ	N = 378		N = 187		N = 109		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ผู้นำแบบอัตนิยม	6.96	4.13	6.89	4.01	7.31	4.57	.82
2. ผู้นำแบบประชาธิปไตย	25.26	5.70	25.50	5.50	24.84	5.82	.97
3. ผู้นำแบบเสรีนิยม	7.81	3.58	7.60	3.45	7.93	3.87	.76

$p < .05$ (.05 $t_{\infty} = \pm 1.96$)

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่เป็นหัวหน้าชั้นมีการแสดงออกของลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยสูงอย่างเด่นชัดและมีลักษณะความเป็นผู้นำแบบเสรีนิยมและอัตนิยมรองลงมาตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบลักษณะความเป็นผู้นำของหัวหน้าชั้น ระหว่างหัวหน้าชั้นชายและหัวหน้าชั้นหญิงด้วยการทดสอบค่าที ปรากฏว่า หัวหน้าชั้นชายกับหัวหน้าชั้นหญิง มีลักษณะความเป็นผู้นำไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 8 จำนวนและการเปรียบเทียบลักษณะความเป็นผู้นำ จำแนกตามที่มาของตำแหน่งการเป็นหัวหน้าชั้น

ที่มาของตำแหน่ง	N = 378					
	ลักษณะความเป็นผู้นำ					
	อัครนิยม	ร้อยละ	ประชาธิปไตย	ร้อยละ	เสรีนิยม	ร้อยละ
1. STATUS 1	18	4.76	274	72.49	4	1.06
2. STATUS 2	1	0.26	33	8.73	0	0.00
3. STATUS 3	4	1.06	44	11.64	0	0.00
รวม	23	6.08	351	92.86	4	1.06

$$\chi^2 = 2.133$$

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่า หัวหน้าชั้นส่วนใหญ่ได้รับการคัดเลือกจากเพื่อนร่วมชั้น และมีลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 72.49 รองลงมา เป็นหัวหน้าชั้นที่เสนอตัวเองหรือทำหน้าที่โดยไม่มีการแต่งตั้งหรือเลือกตั้ง มีลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย คิดเป็นร้อยละ 11.64

เมื่อทดสอบความเป็นอิสระ ลักษณะความเป็นผู้นำของหัวหน้าชั้นที่ได้รับการคัดเลือกจากเพื่อน หัวหน้าชั้นที่ครูอาจารย์แต่งตั้ง และหัวหน้าชั้นที่เสนอตนเอง ด้วยการทดสอบไค-สแควร์ปรากฏว่า มีลักษณะความเป็นผู้นำไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 9 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของคะแนนลักษณะความเป็นผู้นำของหัวหน้าชั้น จำแนกตามที่มาของตำแหน่ง

ลักษณะความเป็นผู้นำ	ที่มาของตำแหน่ง						F
	STATUS1		STATUS2		STATUS3		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ผู้นำแบบอัตนิยม	7.05	4.23	7.41	4.15	6.08	3.38	1.354
2. ผู้นำแบบประชาธิปไตย	25.26	5.62	23.59	5.91	26.41	5.81	2.471
3. ผู้นำแบบเสรีนิยม	7.73	3.61	9.00	3.33	7.50	3.45	2.154

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่า หัวหน้าชั้นที่ต่างกันแตกต่างกัน โดยได้รับการคัดเลือกจากเพื่อน ครูอาจารย์แต่งตั้ง หรือเสนอตนเองเป็นหัวหน้าชั้น โดยส่วนใหญ่แล้วมีลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยสูงสุด

เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของลักษณะความเป็นผู้นำของหัวหน้าชั้น ตามที่มาของตำแหน่ง ปรากฏว่า หัวหน้าชั้นมีลักษณะความเป็นผู้นำไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ของอัตมโนทัศน์กับลักษณะความเป็นผู้นำ

ตารางที่ 10 จำนวนและการเปรียบเทียบของอัตมโนทัศน์กับลักษณะความเป็นผู้นำของนักเรียนที่เป็นหัวหน้าชั้น

ลักษณะความเป็นผู้นำ	N = 378					
	อัตมโนทัศน์					
	ระดับสูง	ร้อยละ	ระดับปานกลาง	ร้อยละ	ระดับต่ำ	ร้อยละ
1. ผู้นำแบบอิตินิยม	4	1.05	16	4.23	3	0.79
2. ผู้นำแบบประชาธิปไตย	87	23.01	190	50.26	74	19.57
3. ผู้นำแบบเสรีนิยม	3	0.79	1	0.26	0	0.00
รวม	94	24.85	207	54.75	77	20.36

$$\chi^2 = 7.661$$

จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่า หัวหน้าชั้นมีลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย และมีอัตมโนทัศน์อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 50.26 จากจำนวนหัวหน้าชั้นทั้งหมด รองลงมา หัวหน้าชั้นมีลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยมีอัตมโนทัศน์อยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 23.01

เมื่อทดสอบความเป็นอิสระของระดับอัตมโนทัศน์ของหัวหน้าชั้นโดยการทดสอบไค-สแควร์ปรากฏว่า หัวหน้าชั้นที่มีอัตมโนทัศน์ระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ มีลักษณะความเป็นผู้นำแบบอิตินิยม ลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย และลักษณะความเป็นผู้นำแบบเสรีนิยมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 11 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างคะแนนอัตมโนทัศน์กับคะแนนลักษณะความเป็นผู้นำของนักเรียนที่เป็นหัวหน้าชั้น

อัตมโนทัศน์	N = 378		
	ลักษณะความเป็นผู้นำ		
	อัตนิยม	ประชาธิปไตย	เสรีนิยม
1. SELF 1	-.071	.038	.023
2. SELF 2	-.019	.032	-.024
3. SELF 3	.049	-.028	.000
อัตมโนทัศน์โดยส่วนรวม	-.017	.017	.001

จากตารางที่ 11 จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตมโนทัศน์กับลักษณะความเป็นผู้นำ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ปรากฏว่า อัตมโนทัศน์ของหัวหน้าชั้นด้านบทบาทการเป็นหัวหน้าชั้น ด้านการมีความสัมพันธ์ต่อครอบครัว และด้านความสัมพันธ์ต่อบุคคลอื่น ไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะความเป็นผู้นำแบบอัตนิยม แบบประชาธิปไตยหรือแบบเสรีนิยม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 12 ค่าสัมประสิทธิ์แห่งการถ่วงระหว่างอัตมโนทัศน์ ลักษณะความเป็นผู้นำ เพศ และที่มาของตำแหน่งของหัวหน้าชั้น

	เพศ	ที่มาของตำแหน่ง	อัตมโนทัศน์	ลักษณะความเป็นผู้นำ
เพศ	-	-	-	-
ที่มาของตำแหน่ง	.272	-	-	-
อัตมโนทัศน์	.003	.039	-	-
ลักษณะความเป็นผู้นำ	.050	.074	.140	-

* $\chi^2 < .05$

จากตารางที่ 12 จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตมโนทัศน์ ลักษณะความเป็นผู้นำ เพศ และที่มาของตำแหน่งของหัวหน้าชั้น โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แห่งการถ่วง และทดสอบความมีนัยสำคัญด้วยการทดสอบด้วยการทดสอบไค-สแควร์ ปรากฏว่า อัตมโนทัศน์ ลักษณะความเป็นผู้นำ เพศ และที่มาของตำแหน่งหัวหน้าชั้น ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง "การศึกษาอัตมโนทัศน์กับลักษณะความเป็นผู้นำของนักเรียนที่เป็นหัวหน้าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เขตการศึกษา 9" ได้ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่มาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากการศึกษาจำนวนของหัวหน้าชั้น ปรากฏว่า นักเรียนชายได้รับการคัดเลือกให้เป็นหัวหน้าชั้นมากกว่านักเรียนหญิงและครูอาจารย์มักจะแต่งตั้งนักเรียนชาย ในขณะที่เดียวกันนักเรียนชายก็เสนอตนเอง หรือทำหน้าที่เป็นหัวหน้าชั้นโดยไม่มีการแต่งตั้งหรือเลือกตั้งมากกว่านักเรียนหญิง แม้ว่ากลุ่มประชากรที่ทำการศึกษานี้เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนซึ่งจัดการเรียนการสอนแบบสหศึกษาซึ่งเป็นระบบการศึกษาที่เอื้อให้นักเรียนชายและนักเรียนหญิงได้รู้จักมีสร้างสัมพันธ์ภาพและทำงานร่วมกัน แต่ในด้านการยอมรับให้เป็นหัวหน้าชั้น นักเรียนชายยังคงได้รับการยอมรับมากกว่า

2. จากการศึกษาอัตมโนทัศน์ของนักเรียนที่เป็นหัวหน้าชั้น ปรากฏว่า อัตมโนทัศน์โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน ปรากฏว่า หัวหน้าชั้นมีอัตมโนทัศน์ด้านความสัมพันธ์ต่อบุคคลอื่น มากที่สุด รองลงมา มีอัตมโนทัศน์ด้านบทบาทการเป็นหัวหน้าชั้น และอัตมโนทัศน์ด้านความสัมพันธ์ต่อครอบครัวตามลำดับ จากผลที่ได้ย่อมแสดงให้เห็นถึงอัตมโนทัศน์ของหัวหน้าชั้นซึ่งกำลังอยู่ในวัยรุ่น เป็นวัยที่กำลังแสวงหาเอกลักษณ์ของตนเอง อาจจะต้องการที่จะเป็นคนเก่ง เป็นวีรบุรุษหรือต้องการทำตนให้เป็นที่ประทับใจแก่ผู้อื่น รู้จักเปรียบเทียบกับตนเองกับลักษณะบุคคลในอุดมคติหรือตัวอย่างจากภาพยนตร์ (วิทยา นาควัชร, 2537) หัวหน้าชั้นจึงมีอัตมโนทัศน์ด้านความสัมพันธ์ต่อบุคคลอื่นมากกว่าอัตมโนทัศน์ด้านอื่น ๆ ในขณะที่อัตมโนทัศน์ด้านความสัมพันธ์ต่อครอบครัวต่ำกว่าด้านอื่น ซึ่งเป็นธรรมชาติของวัยรุ่นที่ต้องการอิสระภาพ ต้องการแสดงความคิดเห็น ไม่ชอบรวมกลุ่มกับสมาชิกในครอบครัว ไม่ต้องการให้ผู้ปกครองควบคุม หรือบงการ รวมทั้งกลุ่มเพื่อนจะเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของวัยรุ่น (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2530) อัตมโนทัศน์ด้านความสัมพันธ์ต่อครอบครัว จึงต่ำกว่าด้านความสัมพันธ์ต่อบุคคลอื่นและด้านบทบาทการเป็นหัวหน้าชั้นดังกล่าว

3. จากการเปรียบเทียบอัตมโนทัศน์โดยจำแนกเพศแล้ว ปรากฏว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของจุฬนล นุรักษ์สิน (2515) ซึ่งปรากฏว่า อัตมโนทัศน์ของผู้ชายและผู้หญิงไม่แตกต่างกัน

4. จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนในระหว่างกลุ่มตามที่มาของตำแหน่งการเป็นหัวหน้าชั้น ปรากฏว่า หัวหน้าชั้นที่ได้รับการคัดเลือกจากเพื่อนร่วมชั้น หัวหน้าชั้นที่ครูอาจารย์แต่งตั้งและหัวหน้าชั้นที่เสนอตนเองหรือทำหน้าที่เป็นหัวหน้าโดยไม่มีการเลือกตั้งหรือแต่งตั้ง มีอัตมโนทัศน์ในทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อศึกษาอัตมโนทัศน์โดยรวมของหัวหน้าชั้น ปรากฏว่า หัวหน้าชั้นมีอัตมโนทัศน์อยู่ในระดับปานกลาง

5. จากการวิเคราะห์ลักษณะความเป็นผู้นำของหัวหน้าชั้น ปรากฏว่า หัวหน้าชั้นชายและหัวหน้าชั้นหญิงมีลักษณะความเป็นผู้นำไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของจุมพล นวลภัทรชิวิน และผลการวิจัยของศศิธร ชีระกนก (2529) ซึ่งปรากฏผลว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีลักษณะความเป็นผู้นำไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบลักษณะความเป็นผู้นำ โดยจำแนกตามที่มาของตำแหน่งหัวหน้าชั้น ปรากฏว่า หัวหน้าชั้นที่ได้รับการคัดเลือกจากเพื่อน หัวหน้าชั้นที่ครูอาจารย์แต่งตั้ง และหัวหน้าชั้นที่เสนอตนเองหรือทำหน้าที่เป็นหัวหน้าชั้นโดยไม่มีการเลือกตั้งหรือแต่งตั้ง มีลักษณะความเป็นผู้นำไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิเคราะห์ลักษณะความเป็นผู้นำโดยภาพรวม ปรากฏว่า หัวหน้าชั้นมีลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยมากที่สุด และที่สำคัญส่วนใหญ่ได้รับการคัดเลือกจากเพื่อนร่วมชั้น จากผลดังกล่าว ทำให้มองเห็นภาพรวมของบรรยากาศในชั้นเรียนว่าเป็นบรรยากาศแบบประชาธิปไตย โดย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิโรจน์ วัฒนาวีทวัส (2528) ที่ศึกษาลักษณะความเป็นผู้นำของนักศึกษาวิทยาลัยครูในภาคใต้ ปรากฏว่า นักศึกษาแสดงลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยมากที่สุด และจากผลการวิจัยของจณ จุฑพันธ์ (2527) ศึกษาลักษณะความเป็นผู้นำที่พึงประสงค์ตามทัศนะของนักเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสิงห์บุรี ปรากฏว่า นักเรียนมีความประสงค์ในผู้นำแบบประชาธิปไตยมากที่สุด

6. การศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างอัตมโนทัศน์กับลักษณะความเป็นผู้นำของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการคัดเลือกจากเพื่อน ครูอาจารย์แต่งตั้ง หรือเสนอตนเอง เพื่อทำหน้าที่เป็นหัวหน้าชั้น ปรากฏว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องมาจากผลของการวิจัยที่ปรากฏว่า หัวหน้าชั้นซึ่งอยู่ในวัยรุ่นเมื่ออัตมโนทัศน์ด้านความสัมพันธ์ต่อผู้อื่นสูง ซึ่งมองตนเองว่าตนเป็นสมาชิกที่สังคมคาดหวัง หรือเป็นบุคคลที่มีลักษณะที่สังคมต้องการ ต้องการอิสรภาพ ต้องการแสดงความคิดเห็น ต้องการทำตนให้เป็นที่น่าสนใจแก่ผู้อื่น ในขณะที่เดียวกันวัยรุ่นเป็นวัยที่แสวงหาเอกลักษณ์ของตนเอง จึงมีการเปลี่ยนแปลงลักษณะตัวแบบหรือบุคคลในอุดมคติอยู่ตลอดเวลา เพื่อค้นหาลักษณะที่เหมาะสมกับตนเอง อีกทั้งลักษณะความเป็นผู้นำแต่ละแบบ ไม่มีการสรุปได้ว่า ลักษณะความเป็นผู้นำแบบใดดีที่สุด แต่ลักษณะความเป็นผู้นำแต่ละแบบนั้นเหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ (Kosaidilok, 1993) ดังนั้น อาจจะส่งผลให้อัตมโนทัศน์ไม่มี ความสัมพันธ์กับลักษณะความเป็นผู้นำแบบใดหนึ่งอย่างชัดเจน